

در شرایط تحریم | افزایش ۱۶ درصدی ظرفیت پالایشگاه‌های کشور در ۷ سال گذشته

در حالی که در سال ۹۲ و همزمان با شروع دولت یازدهم پالایشگاه‌های نفت و میعانات گازی کشور یک میلیون و ۸۵۰ هزار بشکه خوراک دریافت می‌کردند، این عدد در حال حاضر با رشدی ۱۶ درصدی به ۲ میلیون و ۱۵۰ هزار بشکه در روز رسیده و پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال ۱۴۰۰ به ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه افزایش پیدا کند.

با نگاهی به روند تاریخی مصرف و واردات بنزین، مشخص می‌شود که از سال ۱۳۶۱، که مصرف از تولید بنزین پیشی گرفت، واردات این محصول استراتژیک متوقف نشد تا آنجا که سرانجام با بهره‌برداری از پالایشگاه میعانات گازی ستاره خلیج فارس در دولت تدبیر و امید، نه تنها ایران از واردات بنزین بی‌نیاز شد بلکه به جمع صادرکنندگان آن نیز پیوست.

این در شرایطی است که حتی در روزهای تحریم فروش بنزین نیز واردات تداوم داشت و با وجود آنکه دولتمردان کابینه نهم و دهم همواره از کاهش مصرف بنزین و واردات آن به عنوان صفحه روشنی در آن دوران یاد می‌کنند، بر اساس آمارها، واردات بنزین در همین دوره رکورد شکست و به رقم خیره‌کننده ۲۷۰۵ میلیون لیتر در روز رسید که رقمی قابل توجه محسوب می‌شود.

با روی کار آمدن دولت تدبیر و امید اما توجه به خودکفایی در تولید بنزین با توجه به تحریم فروش این سوخت در دولت نهم و دهم بیشتر شد. در کنار افزایش تولید و بهبود کیفیت پالایشگاه‌های نفتی کشور، در دولت یازدهم و دوازدهم، ساخت پالایشگاه ستاره خلیج فارس با ظرفیت ۳۶۰ هزار بشکه سرعت گرفت.

این در حالی است که مخالفان و منتقدان زنگنه از وی به عنوان دشمن پالایشگاه‌سازی در کشور یاد کرده و از همین رو زنگنه را به خام‌فروشی متهم می‌کنند اما نگاهی به عملکرد گذشته و حال حاضر زنگنه، بیانگر واقعیت دیگری است. در واقع زنگنه نه تنها مخالفتی

با افزایش ظرفیت پالایشی کشور ندارد بلکه در مسیر افزایش این ظرفیت نیز گام‌های اساسی برداشته است.

تا آنجا که پالایشگاه ستاره خلیج فارس که ایران را از واردات بنزین بی‌نیاز کرد، در دوره وزارت زنگنه در دولت هفتم و هشتم کلید خورد، اگرچه که کار ساخت آن در دولت نهم آغاز شد اما به دلیل کندی در ساخت و پراکندگی در تخصیص منابع، تکمیل بخش مهمی از آن نیز دوباره با همت زنگنه به پایان رسید.

با این حال همچنان زنگنه متهم به خام فروشی است و این در حالی است که در دولت حسن روحانی که دوباره شیخ‌الوزرا به خیابان طالقانی بازگشت، نه تنها طرح‌های پالایشی معطل مانده از قبل را تکمیل کرد بلکه ظرفیت پالایشی جدید ۴۸۰ هزار بشکه‌ای میعانات گازی را در قالب پالایشگاه‌های سیراف در دستور کار قرار داد. البته ظرفیت این پالایشگاه‌ها به ۳۶۰ هزار بشکه کاهش پیدا کرد. پالایشگاه‌هایی که می‌تواند به عنوان ستاره دوم صنعت پالایش در کارنامه بیژن زنگنه ثبت شود.

در کنار آن به تازگی وزیر نفت از آمادگی اعطای ساخت پتروپالایشگاه‌ها با ظرفیت ۱۰۵ میلیون بشکه خبر داده است و این امر با تصویب تنفس خوراک توسط صندوق توسعه به مرحله اجرا وارد خواهد شد.

با وجود این اقدامات البته پالایشگاه ستاره خلیج فارس به همان ظرفیت ۳۶۰ هزار بشکه‌ای میعانات گازی رضایت نداد و در حال حاضر به گفته مدیرعامل آن، ظرفیت این پالایشگاه روزانه ۴۵۰ هزار بشکه است که تا پایان شهریور ماه به ۴۸۰ هزار بشکه بالغ خواهد شد.

در واقع با تغییر در عملکرد این پالایشگاه، بدون آنکه فاز چهارمی در آن ساخته شود، به اندازه یک فاز ظرفیت آن افزایش پیدا کرد.

تا آنجا که سال گذشته ۱۴۰ میلیون بشکه میعانات گازی در این پالایشگاه فرآورش شد که به دنبال آن تولید و عرضه ۱۳ میلیارد لیتر بنزین صورت گرفت.

درواقع اگر امروز ستاره خلیج فارس به بهره‌برداری نرسیده بود یا خلیج فارس به بزرگترین انبار روی آب میعانات گازی جهان تبدیل شده بود و یا با خاموشی گسترده به دنبال کاهش تکلیفی گاز به رو می شدیم و از همین رو پالایشگاه ستاره خلیج فارس ریسک تولید گاز

پارس جنوبی در شرایط تحریم را کاهش داد.

این اقدامات سبب شد تا ظرفیت پالایشی ایران در پالایشگاه‌های نفت و میعانات گازی که در سال ۹۲ عددی معادل یک میلیون و ۸۵۰ هزار بشکه در روز بود امروز و با اقدامات دولت تدبیر و امید به ۲ میلیون و ۱۵۰ هزار بشکه افزایش پیدا کرد. این اعداد نشان‌دهنده رشدی ۱۶ درصدی در ظرفیت پالایشگاه‌های ایران در طول مدت ۷ سال است.

این در حالی است که از ابتدای انقلاب تا سال ۹۲ یعنی چیزی حدود ۳۵ سال، ظرفیت پالایشی ایران تنها ۵۶ درصد بیشتر شده بود و از یک میلیون و ۱۸۵ هزار بشکه در سال ۵۷ به یک میلیون و ۸۵۰ هزار بشکه در روز در سال ۹۲ رسیده بود.

پیش‌بینی‌ها حکایت از آن دارد که ظرفیت پالایشگاه‌های ایران تا پایان امسال به ۲.۲ میلیون بشکه در روز می‌رسد و این رقم تا پایان سال ۱۴۰۰ به ۲.۳ میلیون بشکه بالغ خواهد شد.

با توجه به این ظرفیت تولید بنزین ایران نیز رشد داشته و از ۵۹.۵ میلیون لیتر در سال ۹۲ به ۱۰۷ میلیون لیتر در شرایط فعلی افزایش داشته است. این اعداد حکایت از رشدی ۸۰ درصدی در تولید این محصول دارد.

با مقایسه رشد ظرفیت پالایشگاه‌ها که ۱۶ درصد بوده، با ظرفیت تولید بنزین در ایران که عددی بیش از ۸۰ درصد را نشان می‌دهد، این نکته مشخص می‌شود که ایران نه تنها ظرفیت تولید فرآورده‌های نفتی خود را افزایش داده بلکه در این مدت تلاش کرده تا به سمت تولید فرآورده‌هایی با ارزش افزوده بیشتر حرکت کند.

این در حالی است که تولید گازوئیل نیز به عنوان سوختی میان رده در بین فرآورده‌های نفتی، رشدی ۱۶ درصدی و متناسب با ظرفیت پالایشی ایران تجربه کرده است.

ظرفیت تولید گازوئیل از ۹۷.۵ میلیون لیتر در سال ۹۲ به ۱۱۳ میلیون لیتر در سال جاری رسیده است و پیش‌بینی می‌شود این رقم تا پایان سال ۱۴۰۰ به ۱۱۵ میلیون لیتر در روز برسد.

دستیابی به این اعداد در تولید فرآورده این امکان را برای ایران فراهم کرده تا در شرایط تحریم بتواند به واسطه صادرات فرآورده‌های نفتی بخشی از ارزش مورد نیاز کشور را تامین کند.